

Kvalitetsrekommendation angående tjänster för äldre - Sammanställning av enkätsvar.

Genom enkäten önskade landskapsregeringen få svar på huruvida kommunerna uppmärksammar Kvalitetsrekommendationen angående tjänster för äldre och huruvida den har lett till förändringar i kommunens äldreomsorg. Svaren avser situationen per 31.12.2011.

Kommun	1. Äldreomsorgsplan?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö		x	-	-
Eckerö	x		x	
Finström	x			x
Föglö	x			x
Geta	x		Inget svar	
Hammarland	x			x
Jomala ¹		X, men under arbete	x	
Kumlinge		x	-	-
Kökar	x		x	
Lemland	x			x
Lumparland		X, men under arbete	x	
Mariehamn ²	x			x
Saltvik	x			x
Sottunga	x		x	
Sund	x		x	
Vårdö ³		X, men under arbete	x	
TOTALT	11 (69 %)	5	7	
Trobergshemmet	x			x
De Gamlas Hem		x		

¹ En omsorgsplan är under arbete. Beräknas att bli klar under våren -12.

² Mariehamns stad har arbetat i många år utgående från den fastländska kvalitetsrekommendationen.

³ Äldreomsorgsplanen är under arbete.

Kommun	2. Kompetensförsörjningsplan?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö		x	-	-
Eckerö	x		x	
Finström		x	-	-
Föglö		x	-	-
Geta		x	-	-
Hammarland	x			x
Jomala		x	-	-
Kumlinge	x			x
Kökar ⁴		x	-	-
Lemland		x	-	-
Lumparland		x	X-ologiskt svar	
Mariehamn ⁵	x			x
Saltvik		x	-	-
Sottunga		x	-	-
Sund	x		x	
Vårdö		x	-	-
TOTALT	5 (31 %)	11	2	
Trobergshemmet	x			x
De Gamlas Hem		x		

⁴ Någon utarbetad plan finns ännu inte. Men genom att aktivt erbjuda personal fortbildning är f.n. all fast anställd personal inom vården som lägst utbildade till närvårdare. Genom individuella utvecklingssamtal strävar man efter att personalen ska trivas och vidareutvecklas i sitt arbete och man arbetar även aktivt för att få ambitiösa vikarier att stanna kvar vilja och vilja utbilda sig.

⁵ Mariehamns stad har arbetat i många år utgående från den fastländska kvalitetsrekommendationen.

Kommun	3. Kartläggning av könsskillnader i behovsbedömningen?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö		x	-	-
Eckerö		x	-	-
Finström		x	-	-
Föglö		x	-	-
Geta		x	-	-
Hammarland		x	-	-
Jomala		x	-	-
Kumlinge		x	-	-
Kökar ⁶		x	-	-
Lemland		x	-	-
Lumparland	Inget svar		-	-
Mariehamn ⁷		x	-	-
Saltvik		x	-	-
Sottunga ⁸		x	-	-
Sund		x	-	-
Vårdö		x	-	-
TOTALT	0	15	0	
Trobergshemmet		x	-	-
De Gamlas Hem		x	-	-

⁶ Individuella behov har alltid tagits stor hänsyn till och därmed även könstillhörighet

⁷ Mariehamns stad har arbetat i många år utgående från den fastländska kvalitetsrekommendationen.

⁸ Individuella behov i hemmet utgår från brukarnas behov

Kommun	4. Statistik per kön?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö		x	-	-
Eckerö		x	-	-
Finström	x			x
Föglö		x	-	-
Geta	x		Inget svar	
Hammarland	x			x
Jomala	x			x
Kumlinge	x			x
Kökar ⁹	x			x
Lemland ¹⁰	x			x
Lumparland	Inget svar			x
Mariehamn ¹¹	x			x
Saltvik	x		x	
Sottunga ¹²		x	-	-
Sund	x		x	
Vårdö	x		x	
TOTALT	11 (69 %)	4	3	
Trobergshemmet	x			x
De Gamlas Hem	x			x

⁹ Detta redovisas i den årliga ÅSUB-statistiken.

¹⁰ I enlighet med ÅSUB.

¹¹ Mariehamns stad har arbetat i många år utgående från den fastländska kvalitetsrekommendationen.

¹² Statistik per kön och ålder genomförs årligen till ÅSUB.

Kommun	5. Minst 90 % av 75 år och äldre i eget boende?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö		x	-	-
Eckerö	x		x	
Finström	x			x
Föglö	x			x
Geta	x		Inget svar	
Hammarland	x			x
Jomala		x	-	-
Kumlinge	x			x
Kökar	x			x
Lemland		x	-	-
Lumparland	x		Inget svar	
Mariehamn		x	-	-
Saltvik	Inget svar		Inget svar	
Sottunga	x			x
Sund	x		x	
Vårdö		x	-	-
TOTALT	10 (62,5 %)	5	2	
<i>Trobergshemmet</i>	-	-	-	-
<i>De Gamlas Hem</i>	-	-	-	-

Kommun	6. Rapportering av avvikelser från mål/ dokumentation av olyckor, misstag, fel?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö	x		Inget svar	
Eckerö	x		x	
Finström	x			x
Föglö	x		x	
Geta		x	-	-
Hammarland	x			x
Jomala	x			x
Kumlinge	x		x	
Kökar ¹³		x	-	-
Lemland ¹⁴	x			x
Lumparland		x	-	-
Mariehamn	x			x
Saltvik	x			x
Sottunga ¹⁵	x			x
Sund	x		x	
Vårdö	x		x	
TOTALT	13 (81 %)	3	5	
Trobergshemmet	x			x
De Gamlas Hem	x			x

¹³ Det saknas väl fungerande rutiner för denna form av rapportering, något man är väl medveten om och arbetar för att lösa.

¹⁴ Finns ett avvikelse"häfte" om medicin getts fel eller glömts bort. ÅHS har rekommenderat denna dokumentation. Finns ej journaler däremot ett rapportblad för varje klient där händelser dokumenteras ex fallolyckor, medicinjusteringar etc

¹⁵ Ej obekant för vår anställda i och med att denne också vid olika tillfällen jourar som hälsovårdare och därmed är införstådd angående avvikelserrapportering från ÅHS sida. Diskussioner om rutiner förs.

Kommun	7. Varje verksamhet har egen värdegrund?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö		x	-	-
Eckerö	x		x	
Finström	x			x
Föglö	x		x	
Geta	x		Inget svar	
Hammarland	x			x
Jomala ¹⁶		x	-	-
Kumlinge ¹⁷		x	-	-
Kökar	x		x	
Lemland ¹⁸	x			x
Lumparland	x		Inget svar	
Mariehamn ¹⁹	x			x
Saltvik ²⁰		x	-	-
Sottunga	x		x	
Sund	x		x	
Vårdö	x		x	
TOTALT	12 (75 %)	4	6	
Trobergshemmet	x			x
De Gamlas Hem	x		x	

¹⁶ Servicehuset Rönngården har ingen egen värdegrund. Detta av anledning att vården/omsorgen sköts av hemtjänstpersonal, som i sin tur har en utarbetad värdegrund.

¹⁷ Värdegrunden för Enklinge servicehus är under arbete och blir klar i vår.

¹⁸ I Lemlands kommun har vi sedan 2003 en värdegrund för HELA hemserviceverksamheten. Kontinuerlig uppföljning.

¹⁹ Vi jobbar med att få en gemensam, uttalad, människosyn som gäller inom äldreomsorgen i Mariehamn. Utgående från människosynen bygger vi upp en gemensam värdegrund för hela äldreomsorgen. De olika enheterna får sedan tydliggöra hur den tar sig uttryck på respektive enhet.

²⁰ Diskuterat värdegrunder med jämna mellanrum på personaldagar då man bl.a haft gemensam vårdplanering. Det finns dock ingen uttalad skild värdegrund för enheterna utan en övergripande för äldreomsorgen. Värdegrunden går i enlighet med de etiska principerna.

Kommun	8. Hur stor andel av de som arbetar med vård- och omsorgsuppgifter inom kommunens äldreomsorg kan identifiera en försämrad näringsstatus?	På basen av kvalitetsrekommendationen?	
		Ja	Nej
Brändö	100 %		x
Eckerö ²¹	Inget svar	-	-
Finström	100 %		x
Föglö	80 %	x	
Geta	100 %	Inget svar	
Hammarland	100 %	x	
Jomala	60 %		x
Kumlinge	90 %		x
Kökar	100 %		x
Lemland	90 %		x
Lumparland	Inget svar	-	-
Mariehamn	20 %		x
Saltvik	100 %	x	
Sottunga ²²	100 %		x
Sund	100 %	x	
Vårdö	90 %	x	
TOTALT	14 svar, varav 100 % = 8 90 % = 3 80 % = 1 60 % = 1 20 % = 1	5	
Trobergshemmet	100 %		x
De Gamlas Hem	100 %	x	

²¹ Vi har inte ännu gjort kartläggningen om näringsstatusen men två i personalen skall göra det snarast.

²² Vad gäller kosten lagar de flesta egen mat. Finns möjlighet att få matportioner hem som tillagas av skolans kock (målgrupp skolelever).

Kommun	9. Hur stor andel av de som arbetar med vård- och omsorgsuppgifter inom kommunens äldreomsorg kan genomföra en kostbehandling?	På basen av kvalitetsrekommendationen?	
		Ja	Nej
Brändö	90 %		x
Eckerö	80 %	x	
Finström	Inget svar	-	-
Föglö	50 %	x	
Geta	100 %	Inget svar	
Hammarland	100 %	x	
Jomala	Inget svar	-	-
Kumlinge ²³	90 %		x
Kökar ²⁴	100 %		x
Lemland	30 %		x
Lumparland	Inget svar	-	-
Mariehamn	15 %		x
Saltvik ²⁵	100 %	x	
Sottunga ²⁶	Se fotnot		
Sund	80 %	x	
Vårdö	90 %	x	
TOTALT	13 svar varav 100 % = 4 90 % = 3 80 % = 2 50 % = 1 30 % = 1 15 % = 1	6	
Trobergshemmet	100 %		x
De Gamlas Hem	100 %		x

²³ Med handledning/samarbete hemsjukvården.

²⁴ Personalen i det centralkök där maten tillagas är välutbildad inom kost- och näringslära och har ett nära samarbete med vårdpersonalen.

²⁵ Orsaken till att procenten på närings- och kostbehandlingsfrågan är så stor är att personalen år 2011 genomgick en obligatorisk utbildning med Majsa Remmer angående kost. Så alla borde ha kunskapen förutom då det tas in vikarie.

²⁶ Vad gäller kosten lagar de flesta egen mat. Finns möjlighet att få matportioner hem som tillagas av skolans kock (målgrupp skolelever).

Kommun	10. Säkerställt att nattfastan inte överstiger 11 timmar?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö		x	-	-
Eckerö	x			x
Finström		x	-	-
Föglö	x		x	
Geta	Svarat ja och nej, ologiskt svar		-	-
Hammarland	x		x	
Jomala ²⁷		x	-	-
Kumlige	x			x
Kökar	x		x	
Lemland		x	-	-
Lumparland	Inget svar		-	-
Mariehamn		x	-	-
Saltvik ²⁸	x		x	
Sottunga		x	-	-
Sund		x	-	-
Vårdö	x		x	
TOTALT	7 (44 %)	7	5	
Trobergshemmet	x			x
De Gamlas Hem	x		x	

²⁷ Vi har inga klienter som skulle ha en nattfasta längre än 11 timmar, men detta har inte säkerhetsställt på något vis.

²⁸ I förhållande till nattfastan så justerades middags och kvällsmål, dock är det fortfarande brister i att få upp alla på morgonen, så delvis blir den över 11 timmar.

Kommun	11. Tryggt de äldres möjligheter till utevistelser?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö	x			x
Eckerö	x			x
Finström	x			x
Föglö	x			x
Geta	x		Inget svar	
Hammarland	x			x
Jomala ²⁹	x			x
Kumlinge	x			x
Kökar	x			x
Lemland	x			x
Lumparland	Inget svar		-	-
Mariehamn		x	-	-
Saltvik	x			x
Sottunga ³⁰	x			x
Sund	x		x	
Vårdö	x		x	
TOTALT	14 (87,5 %)	1	2	
Trobergshemmet		x	-	-
De Gamlas Hem		x	-	-

²⁹ Bemanningen på hemtjänsten har varit så pass bra hittills att tid har funnits för promenader och utevistelser. Detta har då inte heller säkerställts på något vis.

³⁰ Målsättningen är/har varit att hemvårdare ska i den mån det går, ta med klienterna på utevistelse. Kontinuerliga promenader tillsammans med klienterna görs.

Kommun	12. Tryggt de äldres möjligheter att upprätthålla/förbättra sin muskelstyrka?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö	x			x
Eckerö ³¹	x			x
Finström	x			x
Föglö ³²	x			x
Geta	x		Inget svar	
Hammarland	x			x
Jomala		x	-	-
Kumlinge	x			x
Kökar	x			x
Lemland ³³		x	-	-
Lumparland	Inget svar		-	-
Mariehamn		x	-	-
Saltvik	x			x
Sottunga	x			x
Sund	x		x	
Vårdö	x		x	
TOTALT	12 (75 %)	3	3	
Trobergshemmet ³⁴	x			x
De Gamlas Hem	x		Inget svar	

³¹ Vi har gympa regelbundet och motionscykel samt möjlighet att promenera ute på sommartid.

³² Vi har köpt in apparater till omsorgshemmet Annagården där de boende kan träna sin kondition (muskler).

³³ Klienterna har erbjudits fysiska aktiviteter men de har avböjt pga hälsa/resurssvagheter.

³⁴ Motomedcyklar har införskaffats samt vi undviker lång sängvistelse. Alla som bara orkar får komma upp minst en stund / dag.

Kommun	13. Tryggt de äldres möjligheter att upprätthålla/förbättra sin kondition?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö		x	-	-
Eckerö	x			x
Finström	x			x
Föglö ³⁵	x		x	
Geta	x		Inget svar	
Hammarland	x			x
Jomala ³⁶		x	-	-
Kumlinge	x			x
Kökar ³⁷	x			x
Lemland ³⁸		x	-	-
Lumparland	Inget svar		-	-
Mariehamn		x	-	-
Saltvik	x			x
Sottunga ³⁹	x			x
Sund	x		x	
Vårdö	x		x	
TOTALT	11 (69 %)	4	3	
Trobergshemmet ⁴⁰				
De Gamlas Hem	x		Inget svar	

³⁵ Vi har köpt in apparater till omsorgshemmet Annagården där de boende kan träna sin kondition (muskler).

³⁶ Bemanningen på hemtjänsten har varit så pass bra hittills att tid har funnits för promenader. Detta har då inte heller säkerställts på något vis.

³⁷ Personal har utbildats i sittdans och personalstyrkan har utökats för att möjliggöra friskvårdande aktiviteter.

³⁸ Klienterna har erbjudits fysiska aktiviteter men de har avböjt pga hälsa/resurssvagheter.

³⁹ Kontinuerliga promenader tillsammans med klienterna görs.

⁴⁰ Motomedcyklar har införskaffats samt vi undviker lång sängvistelse. Alla som bara orkar får komma upp minst en stund / dag.

Kommun	14. Tryggt de äldres möjligheter att delta i olika verksamheter (kultur m.m.)?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö	x		Inget svar	
Eckerö	x			x
Finström	x			x
Föglö	x		x	
Geta	x		Inget svar	
Hammarland	x			x
Jomala		x	-	-
Kumlinge	x			x
Kökar ⁴¹	x			x
Lemland ⁴²		x	-	-
Lumparland	Inget svar		-	-
Mariehamn		x	-	-
Saltvik	x			x
Sottunga ⁴³	x			x
Sund	x		x	
Vårdö	x		x	
TOTALT	12 (75 %)	3	3	
Trobergshemmet		x	-	-
De Gamlas Hem	x		Inget svar	

⁴¹ Kommunen strävar efter att det nyligen tillbyggda och renoverade äldreboendet ska vara en mötesplats för olika kulturyttringar, föreningsverksamhet etc.

⁴² Klienterna erbjuds kulturevenemang på Sveagården.

⁴³ Målsättningen är/har varit att hemvårdare ska i den mån det går, ta med klienterna på evenemang som anordnas på Sottunga. En engagerad kommun som ordnar olika aktiviteter för sina äldre.

Kommun	15. Uppföljning och utvärdering av förebyggande hembesök?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö	x		Inget svar	
Eckerö	x			x
Finström	x			x
Föglö	x			x
Geta	x		Inget svar	
Hammarland	x			x
Jomala	x		x	
Kumlinge	x			x
Kökar	x			x
Lemland	x			x
Lumparland	Inget svar		-	-
Mariehamn		x	-	-
Saltvik	x		x	
Sottunga	x			x
Sund	x		x	
Vårdö	x		x	
TOTALT	14 (87,5 %)	1	4	
<i>Trobergshemmet</i>	-	-	-	-
<i>De Gamlas Hem</i>	-	-	-	-

Kommun	16. Andra åtgärder som vidtagits på basen av kvalitetsrekommendationen?		På basen av kvalitetsrekommendationen?	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Brändö		x	-	-
Eckerö		x	-	-
Finström		x	-	-
Föglö		x	-	-
Geta		x	-	-
Hammarland		x	-	-
Jomala ⁴⁴	X			
Kumlinge		x	-	-
Kökar ⁴⁵	X			
Lemland		x	-	-
Lumparland	Inget svar		-	-
Mariehamn		x	-	-
Saltvik ⁴⁶	X		x	
Sottunga		x	-	-
Sund		x	-	-
Vårdö		x	-	-
TOTALT	3 (19 %)	12		
Trobergshemmet ⁴⁷	X		x	
De Gamlas Hem ⁴⁸				

⁴⁴ Kommunens utbud av olika slags boenden för äldre ses över. För närvarande under uppsikt verksamhetsformen på servicehuset Rönngården. Närmare och vidgat samarbete har även diskuterats med kommunalförbundet DGH.

⁴⁵ Deltagande i projektet Sammanhållen hemvård innebär att man aktivt valt att arbeta för att utnyttja och stärka olika kompetensområden. Personal uppmanas och uppmuntras att fortbilda sig. All fast anställd personal har i dag lägst närvårdutbildning. Man arbetar aktivt för att utveckla bemötande och vård av äldre. Man arbetar aktivt för att utveckla och rationalisera arbetsrutiner för att höja standarden på vård och omsorg. Man strävar efter att identifiera och utveckla personalvårdande insatser.

⁴⁶ Personalen har haft regelbunden handledning under 2011. Extra personal anställdes under år 2010 så att personaldimensioneringen idag upprätthålls på 0,72. Vårdtyngdprogrammet Ravatar är infört och görs regelbundet av ssk. Statistik förs regelbundet genom Abilita och Excelkalkyler. Information om olika bidrag har skickats ut i kommuninfo.

⁴⁷ Politikerna tittar mycket på personaldimensionering utg. från Ålands kvalitetsrekommendation.

⁴⁸ Görs i ägarkommunerna.

Kommun	Övriga synpunkter/kommentarer?
Jomala kommun	I och med att Jomala ej har något eget omsorgsboende eller effektiviserat serviceboende, har inga åtgärder tagits vid flertal av frågorna.
Kökars kommun	Dagisbarn och äldre träffas dagligen för gemensam lunch och man genomför även aktiviteter där barn och äldre umgås på ett naturligt sätt. Man planerar även för att utveckla ett samarbete mellan skola och äldreboende.
Lemlands kommun	Lemlands kommun utarbetade ett äldreomsorgsprogram som blev fastställt i maj 2010 vilket innebär att Kvalitetsrekommendationerna inte använts som ett styrdokument. Inom hemserviceverksamheten finns inte tillräckliga personalresurser att följa de rekommendationer som efterfrågas i enkäten. Det är först från år 2012 som personaltäteten är 0,5 per klient. Svårigheten med att rekrytera behörig personal till vikariat komplicerar även kvalitetsutvecklingen av hemserviceverksamheten.
Mariehamns stad	Lite svårt att svara kategoriskt ja eller nej på dessa frågor. Vi jobbar med nutrition, rehabiliterande arbetssätt, utevistelser etc. men inte är vi på något sätt i mål eller färdiga. En del enheter har hunnit längre än andra, vi är på gång men det tar sin tid. Många av dessa saker tror jag var på gång innan kvalitetsrekommendationerna kom.
Saltviks kommun	Orsaken till att procenten på närings- och kostbehandlingsfrågan är så stor är att personalen år 2011 genomgick en obligatorisk utbildning med Majsa Remmer angående kost. Så alla borde ha kunskapen förutom då det tas in vikarie. I förhållande till nattfastan så justerades middags och kvällsmål, dock är det fortfarande brister i att få upp alla på morgonen, så delvis blir den över 11 timmar. Sysselsättningsterapeut finns anställd och satsar på rehabilitering arbetssätt. Övriga kommentarer är att inför 2012 kommer vi att ha en fysioterapeut konsult en gång per månad. Nyckeltal som beaktar personaldimensionering, sjukfrånvaro, utbildningsgrad och omsättning håller på tas fram. Återkommer med siffran exakt över personer på 75 år och äldre. I dagsläget har vi 22 som vårdas på Sunnanberg i Saltviks kommun.
Sottunga kommun	Sottunga kommun har inte möjlighet att erbjuda hemserviceklienterna ett serviceboende inom kommunen. De äldre bor hemma så länge de klarar sig med hemhjälp. Ifall vårdtyngden ökar och hemhjälp inte är tillräcklig för behovet placeras klienterna på servicehem belägna i andra kommuner eller på institution. Fråga 2) Hemvårdaren är formellt kompetent och erbjuds möjlighet till kurser och samarbete med andra närvårdare i närliggande kommuner.
TOTALT	6
<i>MH stad / Trobergsh.</i>	<i>Trobergshemmet inledde arbetet med Nutrition / Nutritionspolicy INNAN Ålands kvalitetsrekommendation kom ut.</i>
<i>De Gamlas Hem</i>	

